

הלכות הדף היומי

מסכת נדרים

תוכן

- א. איזהו איסור האמור בתורה אמר הריני שלא אוכל בשר ושלא אשתה יין כיום שמת בו אביו.....1
- ב. כחלת אהרן וכתרומתו מותר.....1
- ג. לחמי תודה שאפאן בארבע חלות יצא והכתיב ארבעים למצוה ... אחד מכל קרבן שלא יטול מקרבן על חבריו ... שלא יטול פרוסה אלא דאפרשינהו בלישה.....2
- ד. הרי עלי בבכור ... מתיר.....3

דף יב.

א. איזהו איסור האמור בתורה אמר הריני שלא אוכל בשר ושלא אשתה יין כיום שמת בו אביו

כבר התבאר לעיל דף ב. בפתיחה למסכת שעיקר¹ לשון נדר האמור בתורה הוא שיתפס בדבר הנדור, כגון שאומר כבר זה עלי כקרבן, ואם תלאו בדבר הנדור עליו כבר, כגון שאסר עליו כבר אחד ואמר אחר כך על כבר אחר או דבר אחר וזה יהא כזה, הרי זה גם כן אסור, שזהו לשון איסור הנאמר בתורה מלשון אסרו חג (תהלים קיח פסוק כז), כלומר שקושר ואוסר זה בזה, ואפילו עד מאה כולם אסורים. ואפילו אמר על אחד שאינו מינו של הראשון כגון שהראשון הוא כבר והב' הוא בשר וחג' פירות², וכן אם נדר על יום אחד להתענות או שלא לאכול בשר, ואמר אחר כך על יום אחר יהא כזה אסור.

אפילו התפס נדרו ביום³ צום גדליה⁴ הרי זה חל דנדר חל על דרבנן, וכן בנדר מגבינות עובדי כוכבים ואח"כ אמר זה כזה.

ב. כחלת אהרן וכתרומתו מותר

¹ שו"ע ונו"כ רד א

² ש"ך שם ד

³ חי' רע"א שם

⁴ ואע"ג דהוי ליה מתפס בדבר האסור בדבר שאסור מדרבנן, ואסרו עליו בלשון נדר והתפס בו דבר אחר, נתפס בנדר ואסור. כמבואר ביו"ד רטו ו

הלכות הדף היומי

מסכת נדרים

האומר פירות⁵ אלו עלי כחלת אהרן או כתרומתו הרי אלו מותרין, שהרי זה מתפיש בדבר האסור, ואינו כמתפיש בקרבן כחטאת וכדומה, כיון שאין שם דרך להביא חלה או תרומה בנדר ונדבה⁶.

דף יב:

ג. לחמי תודה שאפאן בארבע חלות יצא והנתיב ארבעים למצוה ... אחד מכל קרבן שלא יטול מקרבן על חבירו ... שלא יטול פרוסה אלא דאפרשינהו בלישה

נאמר במביא קרבן תודה בפרשת צו (ויקרא ז פסוק יב – יד) אם על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה חלות מצות בלולת בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן וסלת מרבבת חלת בלולת בשמן. על חלת לחם חמץ יקריב קרבנו על זבח תודת שלמיו. והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה ליקחן לכהן הזרק את דם השלמים לו יהיה.

ומספר החלות שמביא הוא עשרה עשרונים מצה, ועושה מהם שלושים חלות מכל מין⁷, עשר חלות מאפה תנור, ועשר חלות רקיקים, ועשר חלות מורבכת. ועשרה עשרונים חמץ ועושה מהם עשר חלות. והכהן לוקח מן הכל ארבע חלות⁸, אחת מכל מין ומין, שנאמר אחד מכל קרבן.

לחמי תודה⁹ שאפה אותן ארבע חלות יצא, לא נאמר ארבעים אלא למצוה, והוא שעשה מכל העשרים עשרונים ד' חלות¹⁰ ושיפריש החלה שלהן אחת

⁵ רמב"ם הלכות נדרים פרק א הלכה יא

⁶ והראב"ד פירש לפי שהם נכסי כהן. והרא"ש ז"ל פירש לא הוי דבר הנדור דהא מעיקרא נמי הוא אסור משום טבל ופיו לא אסר אלא התיר שהוציא השירים מידי טבל. והר"ן פירש כיון שאינו אסור לכל דבר האסור מקרי ולא דבר הנדור ואין להאריך בטעמים כיון שהדין מוסכם. רדב"ז שם ועיי"ש בלח"מ ובנו"כ על הרמב"ם

⁷ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ט הלכה יח

⁸ הלחם המורם מן התודה ספק תרומה הוא, לפיכך אין חייבין עליו מיתה וחומש כתרומה ואינו מדמע כתרומה.

רמב"ם שם הלכה יג

⁹ רמב"ם שם הלכה כב

¹⁰ ערוך השולחן העתיד הלכות מעשה הקרבנות סימן פ סעיף כז, וכפי"ה הרא"ש והר"ן בסוגיין דאי לא"ה אלא שעשה רק ארבע עשרונות ודאי לא יצא דאל"כ אין זה לחמי תודה כשלא הביא השיעור סלת שצותה תורה דהמדה וודאי מעכבת, והכי משמע במנחות עו: ע"ש.

הלכות הדף היומי

מסכת נדרים

מכל קרבן כשהן בצק, שאין מפרישין פרוסה, שנאמר אֶחָד מִכָּל קָרְבָּן שֶׁלֹא יטול פרוס.

ד. הרי עלי כבכור ... מתיר

המתפס בנדר ואומר¹¹ הרי הן עלי כמעשר בהמה, הרי אלו אסורין הואיל וקדושתו בידי אדם, הרי הן עלי כבכור הרי אלו מותרין¹² שאין קדושתו בידי אדם, אלא קדוש מאליו ממעי אמו, ואינו יכול להתפסו בנדר, כיון שאין יכול לשנותו מקדושתו, שנאמר (ויקרא כז פסוק כו) לא יקדיש איש אתו¹³.

¹¹ רמב"ם הלכות נדרים פרק א הלכה יג

¹² כדעת ר' יהודה אולם גירסת הרמב"ם דמ"ס בש"ס שם וצ"ל ור' יוסי מתיר וא"ש דפסק כר' יוסי דנימוקו עמו. מעשה רב בר' בצלאלא כהן ובהג"ה מאת אחיו מוהרש"ך נ"י מו"ץ דפ"ק "כוונת מר אחי הגאון זצ"ל דהרמב"ם ז"ל בוודאי היה גורס ר' יוסי דכ"ה באמת הגירסא בנזיר דף ד' ע"ב ור' יוסי מתיר וכ"ה הגירסא בר"ן בנדרים י"ב ע"ב. וכ"כ בהגהות הגאון מהרי"ב ז"ל שם דצ"ל ור' יוסי מתיר וכן מוכח בנזיר ד' ד' להדיא דצ"ל ור' יוסי ומה שנרשם בכ"מ נדרים ד' י"ח ט"ס וצ"ל ד' י"ב".

¹³ פירוש ושמה תאמר אף על פי שאין קדושתו בידי אדם יש לנדר בו מעלה כגון שישנה קדושתו לקדושת עולה וכיוצא בה, והואיל וכן יהא אסור כדבר הנדר אינו כן אלא לעולם אין לנדר בו תפיסה ואינו יכול לשנותו שאין משנים אותו מקדושה לקדושה, ומכאן למדין כל הקדשים שאין משנים אותו מקדושה לקדושה ובין בכור ובין כל הקדשים מקדישים אותם הקדש עילוי כמ"ש בתמורה והביא הראיה שנאמר לא יקדיש איש אותו ואין התפיסה שנתכוון לה היא אותה תפיסה התמורה בנדרים נדרים בענין דברי ר' יהודה כמו שדמית עכ"ל. כס"מ מה"ר אברהם בנו של הרמב"ם